

5a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

<http://premisacciosocial.plataformaeducativa.org>

El grup d'oci nocturn de Sant Boi, Vente Pa' Ka', van ser els guanyadors de la categoria de Innovació Social. Els seus responsables ens han respost les preguntes sobre la trajectòria del seu projecte i les novetats que han inclòs a les seves activitats un any després de participar als Premis Acció Social Maria Figueras i Mercè Bañeras.

Podries descriure'ns breument el projecte?

VPK és un programa d'oci alternatiu juvenil dirigit als joves entre 15 a 35 anys els caps de setmana en horari nocturn (22h a 3h de la matinada), que destaca per una metodologia que fomenta la seva participació activa en la transformació de la seva comunitat.

L'oferta d'activitats, que esdevé l'element motivador per apropar els joves al programa, s'estructura entorn 4 eixos: Tallers culturals, activitats esportives, activitats extraordinàries i espais joves oberts no dirigits. Les activitats es realitzen en espais públics de la ciutat de Sant Boi de Llobregat, especialment del Barri Marianao, a més de l'edifici de la Fundació.

L'únic requisit per poder participar en el programa d'oci és l'edat. El projecte VPK està dirigit a qualsevol jove entre 15 i 35 anys, independentment de la seva procedència, classe social i residència, tot i que la majoria de participants són de Sant Boi de Llobregat.

Tots els espais d'activitats estan dinamitzats per joves professionals del programa i voluntaris: la preparació de les instal·lacions, l'acollida dels talleristes, el suport pròxim als participants i la mediació dels possibles conflictes que puguin aparèixer. El jove dinamitzador a través d'una metodologia molt activa i pròxima als joves participants, és l'encarregat de crear un entorn juvenil que vagi més enllà del simple consum del taller, i ofereixi als participants la possibilitat de participar activament, tot valorant les activitats, motivant que en proposin de noves, o bé que s'autogestionin algun taller o activitat en les següents fases.

L'objectiu final del projecte és el d'esdevenir un referent en la participació juvenil, i és per això que adquireix tanta importància la metodologia utilitzada pels dinamitzadors i la seva acció motivadora vers els participants.

El projecte s'estructura en 3 grans actuacions: La planificació, la fase d'activitat i l'avaluació. Per tant, l'activitat anual, de setembre a juliol, s'anomena edició, i cada edició contempla 3 fases d'activitat, de 6 caps de setmana cadascuna, i entre les que situem la fase d'avaluació i planificació.

5a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

<http://premisacciosocial.plataformaeducativa.org>

Quin és l'origen del projecte? Ens podries explicar com va néixer la idea? (És a dir, quines realitats, necessitats i motivacions que van dur a la creació del projecte)

El projecte d'oci alternatiu juvenil **sorgeix amb la finalitat d'omplir el buit que hi ha a la nostra ciutat de Sant Boi d'un oci alternatiu diferent de l'actual i fer propostes que incideixin, de manera prioritària, en els joves, aprofitant els recursos i les instal·lacions de la Fundació Marianao i altres recursos de la ciutat**, per tal d'enfortir la relació entre els joves i l'associacionisme juvenil, de manera que puguin autogestionar-se les activitats que vulguin impulsar, tot incidint –ahora- en cercar alternatives a l'oci nocturn tradicional i, ahora, incidir de manera preventiva en les conductes de risc.

Però, a diferència del que tradicionalment existeix, que és la direcció vertical de les ofertes des de les administracions cap als joves, el que resulta en ofertes sovint poc atractives pels joves i poc adaptades a les seves necessitats, amb aquest projecte volem donar el protagonisme als joves i dotar-los de les eines i els espais perquè ells inventin el seu propi projecte d'oci.

És per això que neix aquesta iniciativa, amb la finalitat de **crear espais d'oci alternatiu dinamitzats pels propis joves i dirigits a tots ells**.

Quins elements fan del vostre projecte, una iniciativa emprenedora i, ahora innovadora? Què el fa únic?

Les peculiars característiques d'aquest projecte obliguen a crear prèviament a la seva execució un espai de formació per a joves en la dinamització d'oci alternatiu. En aquest context, el Novembre del 2006 va realitzar-se el segon **'Curs de formació de dinamitzadors d'oci alternatiu juvenil'**, els participants del qual van realitzar les seves pràctiques al llarg d'aquesta primera fase d'activitats d'VPK.

Cal destacar finalment que aquesta és una iniciativa que, tot i que respon a molts objectius, no té com a finalitat enfrontar-se a altres estils d'oci juvenil (discoteques, bars, 'botelló', etc.). És, simplement, un espai alternatiu en el temps lliure dels joves, perquè puguin proposar noves maneres de gestionar el seu oci, des d'un vessant més saludable, cooperativa, innovadora i de promoció cultural.

Durant la vida del projecte han passat per les seves accions més de 8000 joves d'entre 15 i 35 anys de Sant Boi i de poblacions veïnes. Al voltant d'aquests 10 anys, s'ha aconseguit consolidar un projecte d'oci de referència per joves a la nostra ciutat. Són molts els joves que han passat per les activitats del VpK i moltes persones implicades al voltant del

5a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

<http://premisacciosocial.plataformaeducativa.org>

projecte, que creuen en els joves com a ciutadans actius i possibiliten oportunitats perquè siguin els mateixos joves els protagonistes de les seves vides, en aquest cas, protagonistes del seu propi oci. Un oci saludable i ple de possibilitats de creixement personal i comunitari.

Quins beneficis reporta o creieu que pot aportar a la societat *Vente Pa' Ka'*?

Aquesta participació dels joves al projecte, no només ha significat el consum d'activitats culturals i esportives sinó que **més del 50% d'aquests joves, amb el temps, han protagonitzat una participació activa, proposant activitats, portant a terme tallers i en definitiva, gestionant el propi oci juvenil de la ciutat.** VpK s'ha consolidat com el projecte d'oci juvenil de referència per la ciutat i voltants, liderat pels propis joves.

Un altre aspecte que s'ha aconseguit amb aquest projecte és l'**empoderament dels joves dinamitzadors del projecte. Els joves que lideren el projecte, són joves que s'han format prèviament i que poden posar en pràctica aquells aprenentatges participatius, socials i comunitaris.** Només necessiten que algú confii en les seves capacitats perquè puguin liderar projectes amb un impacte social i comunitari tan potent.

L'impacte en els hàbits saludables dels joves és molt beneficiós, no només perquè els joves realitzin activitats on es promocionen els hàbits saludables com l'esport, alimentació... sinó especialment, perquè **el projecte es desenvolupa en l'horari més exponencial en el consum de tòxics, divendres i dissabtes de matinada. Així es presenta com una alternativa saludable en horari de màxim risc de consum de tòxics dels joves.**

Tot i així, no vol contrarestar altres dinàmiques com el "botellón" en els joves, només es pretén oferir una alternativa perquè siguin els joves els que puguin decidir lliurement el tipus d'oci que volen gaudir.

La gran oferta d'activitats i tallers motivadora pels joves, fa que sigui un gran reclam per qualsevol jove d'entre 15 a 35 anys (l'únic requisit del projecte), independent de la seva condició social i això el converteix en un espai integrador de perfils de joves en situació de vulnerabilitat social. Cal assenyalar que totes les activitats són gratuïtes i per tant, és un espai de relació de diferents perfils de joves on troben en l'oci el seu punt de trobada.

Paral·lelament, els joves obren instal·lacions municipals per poder desenvolupar les seves activitats. Tota la comunitat coneix el projecte i els beneficis que aporta a aquesta. Els joves es mouen, es coordinen i es planifiquen per poder gestionar un espai d'oci pels propis joves. Els joves deixen de tenir etiquetes negatives com que no fan res, sinó que són

5a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

<http://premisacciosocial.plataformaeducativa.org>

visibles com a ciutadans actius que intervenen i milloren la qualitat de vida de la seva comunitat.

Explica'ns com van ser els inicis? Com ara si va comptar amb *partners* per engegar el vostre projecte? I, també, quines van ser les principals dificultats amb què us va trobar?

Els inicis del projecte no van ser fàcils. **Vam haver de defensar i demostrar que els joves poden fer coses molt positives si els hi deixem espai per fer-ho i els acompanyem en el procés, sense decidir per ells.**

En un primer moment, hi havia molts recels per deixar als joves que fessin ús d'instal·lacions públiques per portar a terme activitats nocturnes d'oci sense la supervisió de cap adult.

El primer cap de setmana, de l'experiència pilot, liderada per un grup de joves voluntaris que s'havien format en dinamització juvenil, van passar per les activitats 300 joves amb ganes de participar i passar-s'ho bé sense la intenció ni de crear conflictes, ni de protagonitzar dinàmiques perjudicials.

L'experiència ens demostra que la cura del procés, el respecte del temps de formació dels joves i l'autonomia del col·lectiu juvenil per entomar el lideratge de projectes com aquest, són les claus de l'èxit. Més enllà dels objectius que persegueix el projecte, és l'empoderament d'aquest col·lectiu juvenil el que cobra vertader sentit. Aquest procés els ha educat en el valor de la participació i de la transformació i millora del seu entorn, i tot l'esforç invertit, amb el pas del temps, repercuteix a molts dels participants del projecte que prenent com a referència aquests joves dinamitzadors, comencen a desenvolupar competències participatives.

El plantejament és confiar en els joves, permetre'ls aprendre a caminar al món de l'acció social. Deixar que siguin ells els responsables dels seus errors i èxits aporta un grau de maduresa i creixement personal que els converteix en ciutadans actius que participen en la millora del seu entorn més proper.

En quina situació estava el projecte quan es va presentar als Premis d'Acció Social Maria Figueras i Mercè Bañeras?

Un projecte força consolidat a la ciutat, com a projecte de referència en l'oci juvenil i justament arribava al 10è aniversari. 10 anys obrint les nits juvenil de Sant Boi.

5a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

<http://premisacciosocial.plataformaeducativa.org>

Què va suposar el premi pel projecte?

Volíem celebrar el 10è aniversari com es mereixia visualitzant el projecte i els impactes aconseguits durant aquests 10 anys de funcionament i reconèixer la tasca de totes les parts implicades que han fet possible la realització d'aquest projecte.

El premi ens va ajudar a donar-li forma a aquesta celebració. Vam poder organitzar una trobada de projectes d'oci nocturn alternatiu amb altres entitats de l'estat espanyol de València i Gijón. Una trobada que també contemplava, compartir les experiències dels diferents projectes i enfortiments de les claus d'identitat d'aquests. A més vam celebrar l'aniversari, gaudint de les activitats d'oci típiques del projecte i una gala formal amb un sopar convidant a totes les parts que fan possible aquest projecte, joves, talleristes, dinamitzadors, entitats, empreses, administracions, etc.

En quina situació actual es troba el projecte? (Ens podríeu donar dades que puguin ser d'interès: persones ateses...)

Durant aquesta darrera edició, **el nombre de participants en el programa s'ha situat entorn els 1454 joves** d'entre 15 i 35 anys. Aquesta dada ens confirma la bona acceptació que té el programa entre els joves de la ciutat.

Respecte de les activitats realitzades, durant aquesta edició s'han portat a terme uns 180 tallers (aproximadament uns 60 tallers per fase), lligues de futbol i de bàsquet, uns 16 campionats esportius i lúdics i al voltant de 13 activitats bombes. En aquesta edició hem tingut la celebració del 10è aniversari, una festa amb moltes persones implicades en el projecte, joves, talleristes, administracions, entitats o fundacions col·laboradores, dinamitzadors, etc.

Cal assenyalar que hi ha un gran volum de joves participants vinculats al projecte, i que de forma voluntària proposen i lideren activitats que es realitzen dins el marc del projecte. Un exemple clar és la ja consolidada activitat del túnel de terror que es realitza la primera fase del projecte, on participen al voltant de 100 joves i que és totalment liderada per un grup de voluntaris.

Com a impacte molt significatiu cal assenyalar que més del 70% dels participants repeteixen i provenen de fases anteriors, aspecte que ens fa pensar que el Programa VpK ha consolidat una dinàmica de participació i que forma part del temps d'oci dels joves, un oci alternatiu, saludable i transformador.

5a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

<http://premisacciosocial.plataformaeducativa.org>

Molts dels joves que participen han crescut amb el VpK des que tenien 15 anys, per tant, una pràctica habitual en el seu temps d'oci és la pràctica d'activitats culturals i esportives en espais relacionals amb altres joves.

Aquest projecte és possible i sostenible gràcies a la suma de voluntats i sinergies de molts actors i col·laboradors que, gràcies a les seves aportacions, fan possible i viable el Projecte VpK.

Quins són els vostres reptes de futur? Expliqueu-nos com es presenta el futur a mig i llarg termini?

Esperem continuar comptant amb el suport de molts actors i col·laboradors que creuen en el projecte i que fan possible que sigui real. Agents que fan possible que els joves tinguin un espai propi, un espai ple d'oportunitats, d'oci saludable, de relacions positives i un espai idoni per fer volar la creativitat i construir propostes que transformin i millorin el seu entorn, el seu barri, la seva ciutat.

Com a repte actual, tenim entre mans que hi hagin més activitats autogestionades pels propis joves. És a dir, que no només proposin i participin en les activitats sinó que s'arremanguin i liderin aquestes. D'aquesta manera posen en pràctica valors com el compromís, el treball en equip, la resolució de conflictes...valors que formen persones compromeses i vinculades amb el seu entorn.

També pretenem que els espais públics de la ciutat siguin propers als joves, que aquests els puguin utilitzar en els horaris dels joves, per tant, que els espais i els recursos de la comunitat estiguin al servei dels seus membres i no a l'inrevés. Aquí comptem amb la col·laboració de l'administració per tal de fer usos d'aquestes instal·lacions.

Treballar amb persones sempre ens regala moments entranyables, divertits,... en podríeu compartir algun amb nosaltres?

Un gran record que tenim gravat, ha estat aquest darrer any amb la celebració dels 10 anys de vida del projecte. Per una banda, per la il·lusió de veure que el projecte continua després de 10 anys de vida amb molta força i molts joves vinculats al seu voltant i per l'altre, per l'emoció de viure la celebració acompanyats d'altres projectes similars de l'Estat espanyol, oferint l'oportunitat de visualitzar experiències d'aquest estil. Projectes que estem en territoris diferents però amb una missió i metodologia molt semblants: Donar oportunitats perquè els joves siguin els protagonistes del seu propi oci.

5a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

<http://premisacciosocial.plataformaeducativa.org>

Ens omple veure com un grup de 15 joves entre 17 i 20 anys, es reuneixen un cop a la setmana durant dos mesos, per preparar activitats d'oci per altres joves, demostrant respecte, cooperació, diversió, motivació i organització, trenca amb molts estereotips actuals sobre els joves.

Finalment, quan hi ha joves participants que s'ofereixen per impartir un taller per altres joves com ell, i posen en pràctica les seves habilitats i competències. Se senten importants i útils, poden mostrar coses que saben i reben el reconeixement d'altres joves.